

การปรองดองสมานฉันท์ในระยะเปลี่ยนผ่านของสังคมไทย

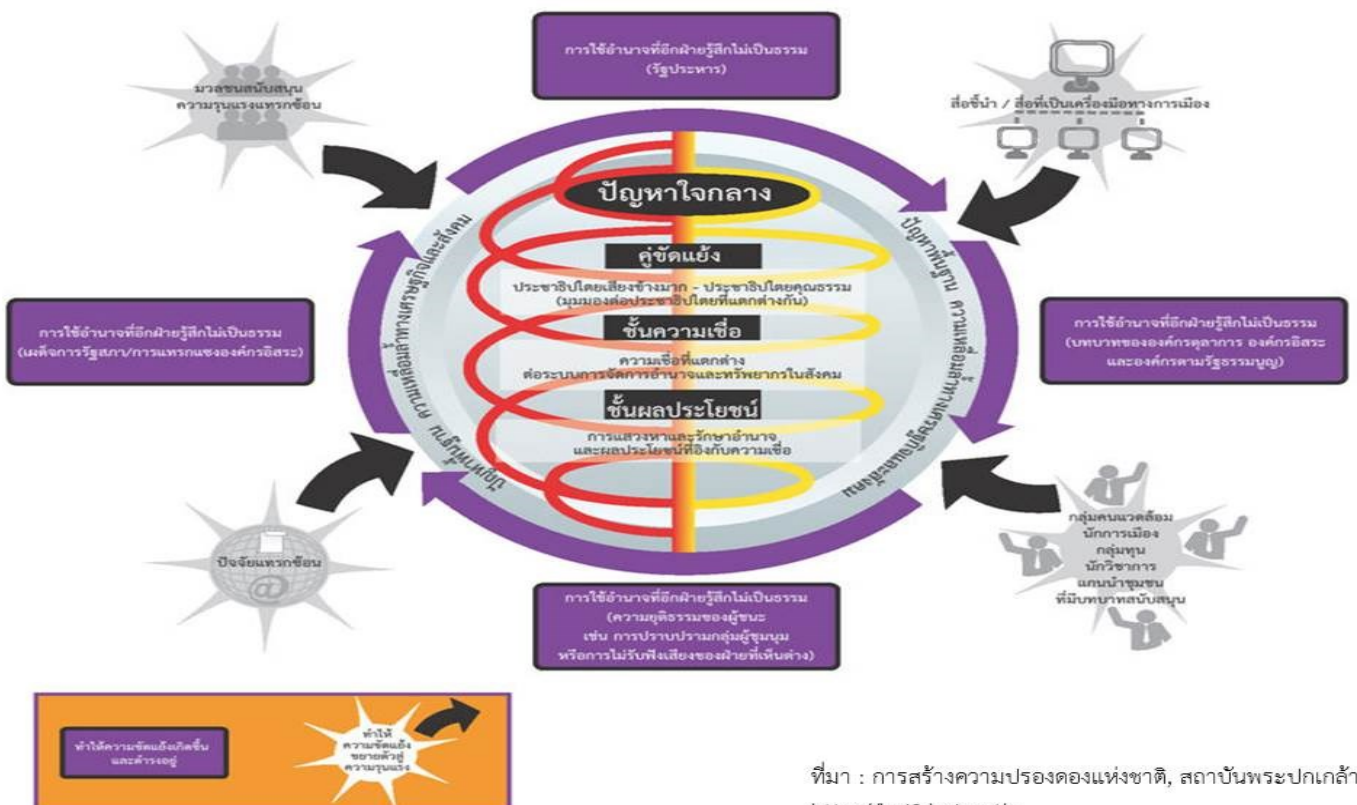
นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อวันที่ ๒๒ พ.ค.๕๘ เป็นต้นมา ได้มีการวางทิศทางของประเทศไว้อย่างชัดเจนในทุกด้านจึงเป็นระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมไทยยุคใหม่ อย่างไรก็ตาม นโยบายและแผนงานต่างๆ ที่รัฐบาลกำหนดทิศทางไว้นั้น มีโอกาสจะบรรลุผลสำเร็จได้อย่างแท้จริงหากยังคงมีความ “ชัดเจน หวาดระแวง และแตกแยก” ในส่วนหนึ่งส่วนใดที่เชื่อว่า ยังคงหยิ่งลึกลับอยู่ในความคิดและจิตสำนึกของประชาชนไทย ...

สภาพปัญหาความขัดแย้งของประเทศไทย

เป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานนั้น มีสาเหตุหลักเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคม อันส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ

เมื่อมองลึกลงไปเฉพาะความขัดแย้งทางการเมือง อันเป็นรากเหง้าความขัดแย้งที่สร้างความบอบช้ำมาสู่สังคมไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ล้วนมาจากการแสวงหาอำนาจทางการเมือง เป็นการแข่งขันช่วงชิงอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ดำรงระดมทรัพยากรและฐานการสนับสนุนเพื่อเอาชนะกันทางการเมือง

สร้างวาทกรรมความขัดแย้ง แบ่งฝักแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจนทั้งในระดับผู้นำและหมู่ประชาชนผู้สนับสนุนแนวทางของพรรคการเมือง สังคมถูกแบ่งแยกจนเกิดการเผชิญหน้า การกระทำผิด ละเมิดกฎหมาย จนกระทั่งเกิดการตอบโต้กันด้วยความรุนแรงที่นำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน การเสียชีวิต และบาดเจ็บของเจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนจำนวนมาก ต่างฝ่ายต่างมองมุมของตนและเห็นเป็นความถูกต้องและต่างแสวงหากลไกต่างๆ เพื่อสร้างความชอบธรรม ในชัยชนะบนความร้าวรานของบ้านเมืองอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาทางความมั่นคงภายในประเทศที่บั่นทอนเสถียรภาพและศักยภาพในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ....

ที่มา : การสร้างความปรองดองแห่งชาติ, สถาบันพระปกเกล้า
<http://kpi2.kpi.ac.th>

“ประชาธิปไตย” แกนกลางสู่การแก้ไขปัญหาของชาติหรือวาทกรรมแห่งความขัดแย้งของสังคมไทย

สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ “โลกาภิวัตน์” ที่เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรง ขณะที่ยุคคนชนชั้นล่างกำลังต่อสู้ดิ้นรนเพื่อแสวงหาพื้นที่หรือความชอบธรรมในสังคมในอดีตที่ผ่านมา มีความชัดเจนถึงการยอมรับความไม่เท่าเทียมของคนในสังคมไทย การสร้างประสานแนวคิดของความสามัคคีและแนวคิดการแบ่งชนชั้นของคนในสังคมผ่านวาทกรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการสร้างสำนึกใหม่ให้คนในสังคมยอมรับความไม่เสมอภาคเท่าเทียมทางชนชั้น และท้ายที่สุดมองเห็นว่าความไม่เสมอภาค ความไม่เท่าเทียมกัน กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา กลายเป็นวิถีของวัฒนธรรมหนึ่งในสังคมไทยที่ยังรากลึกที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น การสร้างกระแสชาตินิยม ที่มีแกนกลางอยู่ที่ “ชาติไทย” และ “ความเป็นประชาธิปไตย” ที่แต่ละกลุ่ม แต่ละฝ่ายออกมาเรียกร้องตามช่องทางต่างๆ มีส่วนสำคัญที่หล่อหลอมวัฒนธรรมไทยยาวนานหลายปี เพราะได้เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีคิด พฤติกรรมทางสังคม รวมถึงระบบความสัมพันธ์ของคนไทย ตลอดจนการหล่อหลอมวิถีคิดที่มีลักษณะคับแคบ ทำให้ประชาชนมีความต้องการในเป้าหมายเดียวกัน คือ “ประชาธิปไตย” แต่ได้มีกลุ่มการเมืองและคณะกรรมการเมืองเข้ามาบีบบังคับในการนำประชาชนเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยตามรูปแบบที่ตนต้องการ โดยไม่ยึดหลักการและหลักวิชา จึงทำให้เกิดการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของประชาชนที่ล้มเหลว และซ้ำรอยเดิม ซึ่งปัจจุบันนอกจากจะทำให้บ้านเมืองไม่มีทางออกแล้ว ยังส่งผลร้ายให้ความขัดแย้งของคนในชาติทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก และท่ามกลางความต้องการประชาธิปไตยของประชาชนนี้ ได้สร้างความสับสนให้กับประชากรอีกส่วนหนึ่งของประเทศว่ารูปแบบประชาธิปไตยแบบใดคือความถูกต้อง และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชาติได้

แนวทางการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทย

การแก้ไข เยียวยา และการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต จำเป็นที่จะต้องแสวงหาแนวทางในการอยู่ร่วมกัน บนความแตกต่างทางความคิดเพื่อให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืนในระยะยาว ที่จะส่งผลต่อเสถียรภาพของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทยอย่างแท้จริงต่อไป โดยหลักการต่างๆ ทั้งในระยะเปลี่ยนผ่านและในระยะยาว ได้แก่

ระยะเปลี่ยนผ่าน

- **ค้นหาความจริง** โดยการวิเคราะห์สาเหตุแห่งความขัดแย้งหรือความเสียหายในประเทศ เพื่อลดหรือยุติความขัดแย้งนั้น อาทิ การจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป (คปป.) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการยุติความขัดแย้งรุนแรง โดยการจัดตั้งเวทีสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นของกลุ่ม บุคคลแต่ละฝ่าย เพื่อทำความเข้าใจ หรือการปรับทัศนคติ
- **การเยียวยาความเสียหาย** แก่ผู้เสียหายและญาติผู้เสียหาย เป็นการเยียวยาจิตใจ ร่างกาย ทรัพย์สิน รวมทั้งผู้ที่กำลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้ได้รับความเป็นธรรม และการยุติความสัมพันธ์ในด้านที่เป็นอคติต่อกัน
- **การสร้างกระบวนการปรองดอง** ให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และไว้วางใจ
- **การขับเคลื่อนกระบวนการปรองดองในทุกระดับ** โดยปฏิรูปกฎหมาย มีระบบการบริหารราชการที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำ และให้ความเป็นธรรมกับประชาชน

ระยะยาว

- **การสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็งแบบมีส่วนร่วม (Healthy Democracy)** โดยมุ่งเน้นไปที่เรื่องของ “สิทธิ” “เสรีภาพ” และ “ความยุติธรรม” เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ลดความหวาดระแวง ถึงแม้ประชาธิปไตยจะอยู่บนความขัดแย้ง แต่ก็ต้องอยู่บนกฎและกติกาเดียวกัน
- **ปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้ ความเข้าใจคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย** ที่อาจต้องใช้เวลาและต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ และมีความตั้งใจจริงจากผู้นำทางการเมือง ที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ด้วยความอดทน และจริงจัง
- **การปฏิรูประบบราชการให้เกิดการบริหารราชการที่ดี** มีการควบคุมตรวจสอบความโปร่งใส และสนองตอบความต้องการของประชาชน
- **การเสริมสร้างระบบคุณธรรมและจริยธรรม (Merit System)** เพื่อให้เกิดการสร้างคนดี มีคุณภาพและความสามารถในองค์กรและสังคม

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการปรองดองสมานฉันท์ในระยะเปลี่ยนผ่านของสังคมไทย

1. **ความเสมอภาค** โดยกฎหมายจะต้องมีผลบังคับใช้ต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะฐานะร่ำรวยหรือยากจน จะต้องได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
2. **การใช้เวลาเรียนรู้และพยายามแก้ไขปัญหากับทบทเรียนในอดีตที่ผ่านมา** ด้วยความจริงใจและปราศจากอคติ
3. **การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม** การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อการควบคุม กำกับและตรวจสอบให้การบริหารราชการสามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้
4. **แนวคิด “หลักภราดรภาพนิยม”** หลักของความเป็นเพื่อนร่วมชาติ พวกพ้องเดียวกัน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาจึงต้องแก้ปัญหาของชาติร่วมกัน

บทสรุป

การสร้างความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้น อาจต้องใช้เวลาที่ยาวนาน ดังนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมไทยควรร่วมมือกันแสดงถึงความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหา เรียนรู้และพยายามแก้ไขบทเรียนในอดีตที่ผ่านมาด้วยความจริงใจร่วมกัน เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ความสุขสงบ และสันติต่อไป

ข้อมูลอ้างอิง

- ⇒ การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เรื่อง “แนวคิดสู่ความสำเร็จของการปรองดองสมานฉันท์ในระยะเปลี่ยนผ่านของสังคมไทย” วันอังคารที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ศสย.สปท.
- ⇒ เอกสารเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง บริบทแนวคิดสู่ความสำเร็จของการปรองดองสมานฉันท์ในระยะเปลี่ยนผ่านของสังคมไทย, หัสยา ไทยานนท์ (๒๕๕๘), ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศสย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง   เศรษฐกิจ   สังคม   วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี   การทหาร   พลังงาน / สิ่งแวดล้อม

อื่นๆ .....

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....